

บทความวิชาการ ฉบับที่ 3/2568

TAX

VAT

การขึ้น ภาษีมูลค่าเพิ่ม : ผลกระทบ และทางเลือกของนโยบาย

สุวัฒน์ แก้วขมภู

นิสิตสหกิจศึกษา ชั้นปีที่ 4 คณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร มหาวิทยาลัยรัตนนคร

มีนาคม 2568

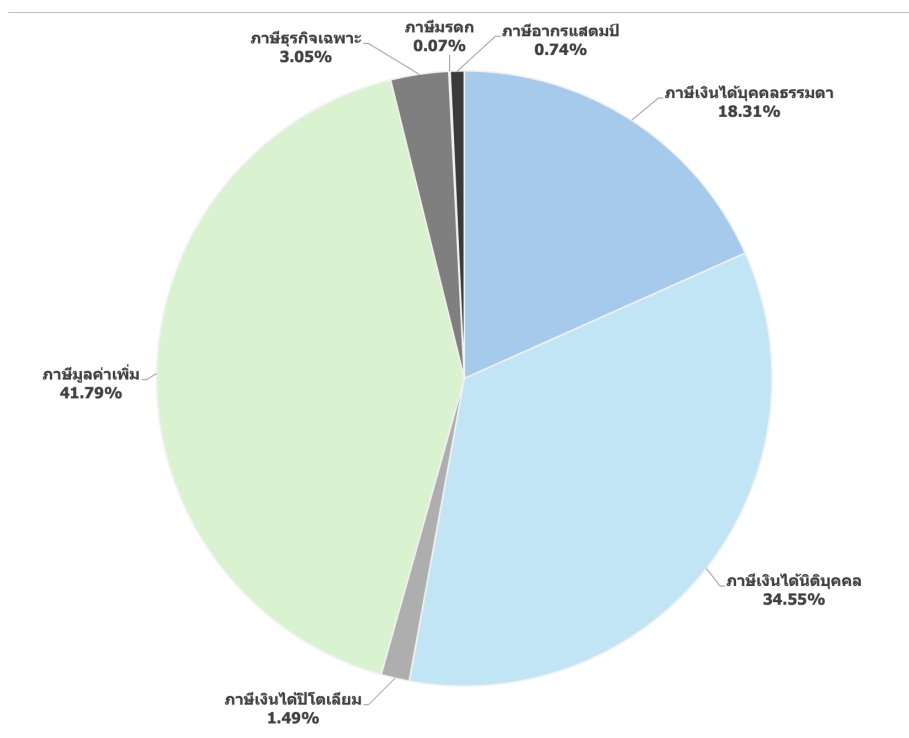
1. เกริ่นนำ

ภาษีถือเป็นแหล่งรายได้หลักของรัฐบาล ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ การขึ้นภาษีเป็นหนึ่งในเครื่องมือสำคัญของรัฐบาลในการเพิ่มรายได้เพื่อนำไปใช้ดำเนินนโยบายสาธารณะ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาสาธารณูปโภค การศึกษา หรือสวัสดิการสังคม อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงทางภาษีย่อมส่งผลกระทบต่อทั้งภาคธุรกิจและประชาชน ไม่ว่าจะเป็นการลดกำลังซื้อของผู้บริโภค ต้นทุนที่เพิ่มขึ้นของภาคธุรกิจ โดยโครงสร้างภาษีของประเทศไทยสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทหลัก ได้แก่ ภาษีทางตรง และภาษีทางอ้อม

ภาษีทางตรงเป็นภาษีที่เรียกเก็บโดยตรงจากบุคคลหรือธุรกิจ โดยพิจารณาจากรายได้ กำไร หรือทรัพย์สินของผู้เสียภาษี เป็นต้น ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งจัดเก็บจากรายได้ของประชาชนในอัตราก้าวหน้า ร้อยละ 5 - 35 และภาษีเงินได้นิติบุคคล ซึ่งเรียกเก็บจากกำไรของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลในอัตราร้อยละ 20 เป็นต้น ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ภาษีมรดก ซึ่งจัดเก็บจากทรัพย์สินที่ครอบครองหรือได้รับสืบทอด เป็นต้น

ภาษีทางอ้อม เป็นภาษีที่เรียกเก็บจากการบริโภคสินค้าและบริการ โดยไม่ได้จัดเก็บจากรายได้ของบุคคลโดยตรง ได้แก่ ภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) ที่มีอัตราปกติร้อยละ 7 และเรียกเก็บจากการขายสินค้าและบริการ ภาษีสรรพสามิตที่จัดเก็บจากสินค้าฟุ่มเฟือย เช่น เครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ย เป็นต้น ภาษีศุลกากร จัดเก็บจากสินค้านำเข้าและส่งออก สำหรับอากรแสตมป์ ซึ่งเรียกเก็บจากเอกสารทางกฎหมาย เป็นต้น

ภาษีมูลค่าเพิ่ม (Value Added Tax) หรือ VAT เป็นการจัดเก็บภาษีในแต่ละขั้นตอนการผลิตและจำหน่ายสินค้าหรือบริการทั้งที่ผลิตภายในประเทศและนำเข้าจากต่างประเทศ ผู้ที่มีหน้าที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ได้แก่ ผู้ประกอบการที่เป็นผู้ผลิตหรือเป็นผู้ที่ขายสินค้าหรือให้บริการในทางธุรกิจ ไม่ว่าจะประกอบกิจการในรูปของบุคคลธรรมดา คณะบุคคล หรือห้างหุ้นส่วนสามัญที่ไม่ใช่นิติบุคคล หรือนิติบุคคลใด ๆ หากมีรายรับจากการขายสินค้าหรือให้บริการเกินกว่า 1.8 ล้านบาทต่อปี มีหน้าที่ต้องยื่นคำขอจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มเพื่อเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียน (หากไม่เกินก็ขอจดทะเบียนได้) ประเทศไทยนำภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้ตั้งแต่ พ.ศ. 2535 แทนภาษีการค้า โดยมีอัตราการจัดเก็บที่ร้อยละ 10 แต่ช่วงที่ผ่านมามีการออกพระราชกฤษฎีกาที่เอื้อการลดภาษีมูลค่าเพิ่มเหลือร้อยละ 7 และใช้วิธีต่ออายุแบบรายปีมาตลอดเพื่อช่วยบรรเทาค่าครองชีพของประชาชน ช่วยสนับสนุนการอุปโภคบริโภคในประเทศ และสร้างความเชื่อมั่นให้กับธุรกิจ

ภาพที่ 1 ผลการจัดเก็บภาษีรายได้กรมสรรพากร พ.ศ. 2567

ที่มา: สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล, 2567

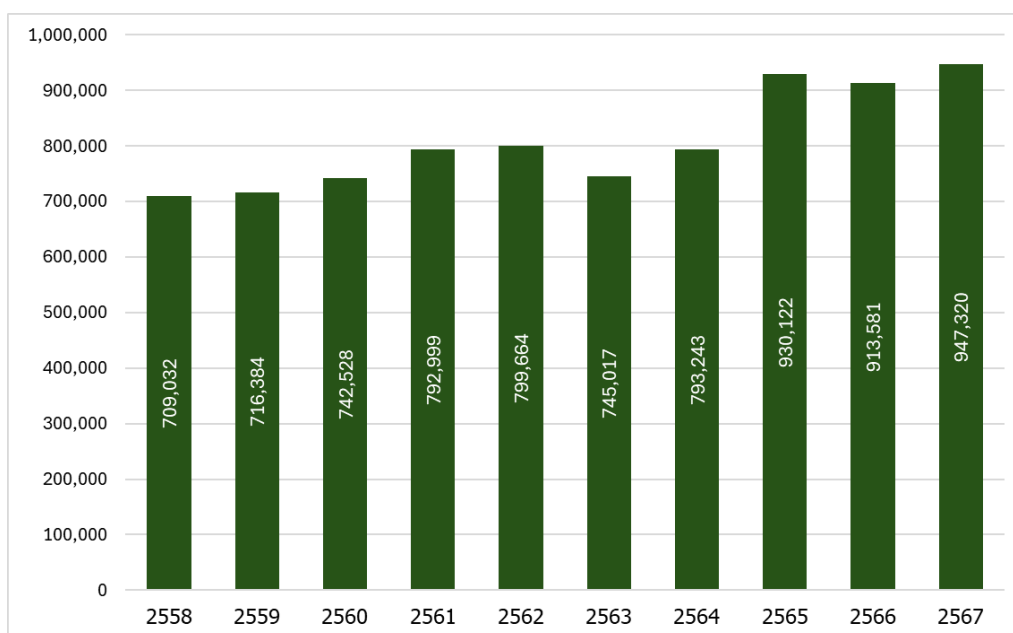
ความสำคัญของภาษีมูลค่าเพิ่มในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย คิดเป็นประมาณร้อยละ 40 ของรายได้รัฐบาล และถือเป็นภาษีอันดับหนึ่งที่มีการสรรพากรจัดเก็บในแต่ละปี โครงสร้างภาษีมูลค่าเพิ่ม มีการกระจายภาระภาษีเป็นลักษณะถดถอย (regressive) หากวัดเป็นสัดส่วนรายได้ จึงช่วยกระจายภาระภาษีไปยังประชากรทุกกลุ่ม โดยไม่จำกัดเฉพาะบุคคลหรือธุรกิจกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง จึงเป็นรายได้ของรัฐที่ค่อนข้างคงที่และเติบโตตามการขยายตัวของเศรษฐกิจ ทำให้เป็นแหล่งรายได้ที่ช่วยสร้างเสถียรภาพทางการคลังของประเทศ ส่งเสริมให้ธุรกิจต้องมีระบบบัญชีและการจัดการที่โปร่งใสและมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะการยื่นภาษีมูลค่าเพิ่มต้องอ้างอิงจากการซื้อขายสินค้าและบริการที่เกิดขึ้นจริง การศึกษาการขึ้นภาษีมูลค่าเพิ่มจึงมีความสำคัญ เนื่องจากเป็นภาษีที่มีผลกระทบต่อทั้งภาคธุรกิจและผู้บริโภค

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการขึ้นภาษีมูลค่าเพิ่มในมิติต่าง ๆ เช่น ผลกระทบทางเศรษฐกิจ ธุรกิจ ประชาชน เป็นต้น รวมถึงการนำเสนอแนวทางที่เป็นไปได้ในการจัดการและบรรเทาผลกระทบดังกล่าว เพื่อสร้างความสมดุลระหว่างการเพิ่มรายได้ภาครัฐและการลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคม

2. ภาพรวมของการขึ้นภาษีมูลค่าเพิ่ม

2.1 สถานการณ์ปัจจุบันของภาษีมูลค่าเพิ่มในประเทศไทย

หน่วย : ล้านบาท

ภาพที่ 2 การเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) ของประเทศไทยปี พ.ศ.2558 - 2567

ที่มา: สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล, 2567

จากข้อมูลย้อนหลัง 10 ปี พบว่า มีแนวโน้มการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยลดลงเฉพาะในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 แสดงให้เห็นว่าภาษีมูลค่าเพิ่มยังคงเป็นรายได้หลักของรัฐ การบริโภคที่เพิ่มขึ้น การพัฒนาระบบจัดเก็บภาษีของภาครัฐ และการรักษาเสถียรภาพของภาษีมูลค่าเพิ่ม จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว

ปัจจุบันประเทศไทยจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละ 7 ซึ่งต่ำกว่าหลายประเทศในอาเซียน เช่น เวียดนาม กัมพูชา และลาวจัดเก็บร้อยละ 10 ฟิลิปปินส์และอินโดนีเซียจัดเก็บที่ร้อยละ 12 สิงคโปร์จัดเก็บภาษีสินค้าและบริการ (Goods and Services Tax) ที่ร้อยละ 9 สำหรับมาเลเซียมีระบบภาษีแยกระหว่างภาษีการขายร้อยละ 10 และภาษีบริการร้อยละ 8 เป็นต้น มีเพียงเมียนมาที่จัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มต่ำกว่าร้อยละ 5 ส่วนบรูไนและฮ่องกงไม่มีการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มหรือภาษีสินค้าและบริการ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้ว อัตราภาษีมูลค่าเพิ่มของไทยยังต่ำกว่ามาตรฐานสากล โดยสหราชอาณาจักรจัดเก็บที่ร้อยละ 20 เยอรมนีร้อยละ 19 ญี่ปุ่นร้อยละ 10 และจีนใช้อัตราแตกต่างกันตามประเภทสินค้าและบริการที่ร้อยละ 6 ร้อยละ 9 และร้อยละ 13 ตามลำดับ

2.2 เปรียบเทียบอัตรากำหนดภาษีมูลค่าเพิ่มกับประเทศอื่น

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบการขึ้นภาษีมูลค่าเพิ่มในประเทศอื่น

ประเทศ	อัตรากำหนดปรับขึ้น (พ.ศ.)	สาเหตุ	ผลกระทบ	การบรรเทาผลกระทบ
ญี่ปุ่น	ปี 2532 = 3% ปี 2540 → 5% ปี 2557 → 8% ปี 2562 → 10%	- พ.ศ. 2540 เพื่อรองรับค่าใช้จ่ายด้านสวัสดิการสังคม - พ.ศ. 2557 เพื่อรับมือกับสังคมผู้สูงอายุและลดภาระหนี้สาธารณะ - พ.ศ. 2562 เพื่อสนับสนุนระบบประกันสังคมที่กำลังเผชิญกับปัญหาประชากรสูงวัย	สินค้าและบริการมีราคาสูงขึ้น ทำให้ผู้บริโภครู้สึกถึงภาระค่าครองชีพที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในช่วงแรกของการเปลี่ยนแปลง	รัฐบาลญี่ปุ่นใช้วิธีให้คำสัญญาทางการเมือง (Political Commitment) แทนการบัญญัติเป็นกฎหมายว่าเงินภาษีที่เพิ่มขึ้นจะถูกนำไปใช้เพื่อสวัสดิการของประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มที่มีรายได้น้อย และการคงอัตรากำหนดสำหรับสินค้าจำเป็น ส่งเสริมการใช้จ่ายแบบไร้เงินสด
อินโดนีเซีย	ปี 2527 = 3% ปี 2565 → 11% ปี 2568 → 12%	เพิ่มรายได้ของรัฐบาลเพื่อสนับสนุนงบประมาณสำหรับโครงการต่าง ๆ เช่น โครงสร้างพื้นฐานและสวัสดิการสังคม เป็นต้น	กำลังซื้อของประชาชนลดลง ประมาณ 3.2% และอัตราเงินเฟ้อเพิ่มขึ้นถึง 4.8%	รัฐบาลได้ตัดสินใจปรับขึ้น VAT เฉพาะสินค้าฟุ่มเฟือย เช่น บ้านหรู รถยนต์ เครื่องบิน และเรือยอชต์ เป็นต้น ในขณะที่สินค้าทั่วไปยังคงอัตรา VAT ที่ 11% และสินค้าจำเป็นยังคงได้รับการยกเว้นภาษี มีการลดค่าไฟฟ้า และการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่ภาคอุตสาหกรรม ที่เน้นการใช้แรงงาน เป็นต้น

ประเทศ	อัตราการปรับขึ้น (พ.ศ.)	สาเหตุ	ผลกระทบ	การบรรเทาผลกระทบ
สิงคโปร์	ปี 2537 = 3% ปี 2546 → 4% ปี 2547 → 5% ปี 2550 → 7% ปี 2566 → 8% ปี 2567 → 9%	- พ.ศ. 2546 เพิ่มรายได้ ของรัฐบาลและรองรับโครงการ พัฒนาประเทศในระยะยาว - พ.ศ. 2547 แผนระยะยาว ในการสร้างเสถียรภาพทางการคลัง - พ.ศ. 2550 เพื่อจัดสรร งบประมาณสำหรับสวัสดิการ สังคม - พ.ศ. 2566 ค่าใช้จ่ายภาครัฐ เพิ่มขึ้น ประชากรสูงวัย ที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และ สิงคโปร์ยังเผชิญกับ อัตราเงินเฟ้อที่สูงขึ้น - พ.ศ. 2567 เป็นการปรับขึ้น ตามแผนระยะยาวของรัฐบาล เพื่อสร้างเสถียรภาพทางการคลัง	เศรษฐกิจสิงคโปร์ได้รับ ผลกระทบจากสภาพแวดล้อม ระหว่างประเทศ และภูมิรัฐศาสตร์ ที่ไม่แน่นอน และปัญหา เงินเฟ้อที่รุนแรงที่สุด ในรอบ 14 ปี	- พ.ศ. 2546 การให้เงินสนับสนุน แก่ครัวเรือนที่มีรายได้น้อย เป็นต้น - พ.ศ. 2547 การให้เงินสนับสนุน และโครงการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะ ให้กับประชาชน เป็นต้น - พ.ศ. 2550 การให้เงินสนับสนุน การลดภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และการเพิ่มเงินช่วยเหลือ ด้านที่อยู่อาศัย - พ.ศ. 2566 จัดทำโครงการ Assurance Package (AP) ด้วยงบประมาณ 6,600 ล้านดอลลาร์ สิงคโปร์ - พ.ศ. 2567 รัฐบาลมีแผนดำเนิน มาตรการช่วยเหลือเพิ่มเติม

ที่มา: 1) เทคซอสมีเดีย, 2562

2) สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงจาการ์ตา, 2568

3) ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในสิงคโปร์, 2565

2.3 เหตุผลที่รัฐบาลไทยพิจารณาเพิ่มภาษีมูลค่าเพิ่ม

การเพิ่มอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้รัฐบาลสามารถเพิ่มรายได้ได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นภาษีฐานกว้างที่สามารถจัดเก็บได้ง่ายเมื่อเทียบกับภาษีประเภทอื่น รายได้จากภาษีดังกล่าวสามารถนำไปใช้ในโครงการพัฒนาประเทศที่สำคัญ การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน การศึกษา สาธารณสุข และการพัฒนาสังคม เป็นต้น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการเติบโตของประเทศ นอกจากนี้ ในสถานการณ์ที่รัฐบาลมีภาระการใช้จ่ายสูงขึ้นในช่วงที่ผ่านมา ประเทศไทยประสบปัญหาการขาดดุล งบประมาณอย่างต่อเนื่องโดยรายได้ภาษีของประเทศมีแนวโน้มลดลงจากประมาณร้อยละ 16 ของ GDP ในปี 2554 เหลือเพียงประมาณร้อยละ 14 ในปี 2566 ในขณะที่รายจ่ายของรัฐบาลกลับเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา งบประมาณรายจ่ายเพิ่มขึ้นกว่า 2.4 เท่า หรือประมาณ 1.4 ล้านล้านบาท การขาดดุลงบประมาณที่ต่อเนื่องส่งผลให้หนี้สาธารณะของประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นหากไม่มีการปรับปรุง โครงสร้างการคลัง สาเหตุหลักมาจากการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายประจำ และการจัดเก็บรายได้ที่ต่ำกว่าเป้าหมาย โดยเฉพาะในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ที่การจัดเก็บรายได้ต่ำกว่าเป้าหมายถึง 307,000 ล้านบาท หรือร้อยละ 11.5

รัฐบาลจำเป็นต้องพิจารณาปรับปรุงโครงสร้างรายได้และรวมถึงการปฏิรูปการจัดเก็บภาษี เนื่องจากรายได้จากภาษีมูลค่าเพิ่มสามารถช่วยลดช่องว่างระหว่างรายได้และรายจ่ายของรัฐบาล ลดการพึ่งพา การกู้ยืม และลดภาระหนี้สาธารณะในระยะยาว นอกจากนี้ ยังช่วยสร้างเสถียรภาพทางการคลัง สร้างความเชื่อมั่น ต่อนักลงทุนและทำให้ระบบภาษีของไทยสอดคล้องกับมาตรฐานภาษีระหว่างประเทศ ประเทศที่พัฒนาแล้ว

บางประเทศในสหภาพยุโรปมีอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มเฉลี่ยประมาณร้อยละ 20 ซึ่งสูงกว่าประเทศไทย การปรับขึ้นภาษีมูลค่าเพิ่มจึงเป็นแนวทางที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ของรัฐบาลและเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ อย่างไรก็ตาม การขึ้นภาษีมูลค่าเพิ่มอาจส่งผลกระทบต่อประชาชนและภาคธุรกิจ ซึ่งอาจต้องเผชิญกับต้นทุนที่สูงขึ้นและค่าครองชีพที่เพิ่มขึ้น ดังนั้น รัฐบาลจำเป็นต้องมีมาตรการรองรับผลกระทบดังกล่าว เช่น การให้เงินช่วยเหลือแก่กลุ่มผู้มีรายได้น้อย การกำหนดอัตราภาษีที่แตกต่างกันสำหรับสินค้าจำเป็น หรือการลดหย่อนภาษีในบางหมวดสินค้าเพื่อลดภาระค่าครองชีพ มาตรการดังกล่าวเคยถูกนำมาใช้ในหลายประเทศ เช่น ญี่ปุ่น อินโดนีเซีย และสิงคโปร์ เป็นต้น เพื่อช่วยบรรเทาผลกระทบทางเศรษฐกิจและสร้างความสมดุลระหว่างการจัดเก็บรายได้และการดูแลสวัสดิการของประชาชน หากประเทศไทยดำเนินการอย่างเป็นระบบ การขึ้นภาษีมูลค่าเพิ่มจะสามารถช่วยเสริมสร้างเสถียรภาพทางการคลังและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาวได้

3. ผลกระทบของการขึ้นภาษีมูลค่าเพิ่ม

การขึ้นภาษีมูลค่าเพิ่มจะช่วยเพิ่มรายได้ให้กับรัฐบาล แต่ส่งผลให้ค่าครองชีพสูงขึ้น กำลังซื้อของประชาชนลดลง และภาคธุรกิจในระบบเศรษฐกิจอาจมีรายได้ลดลง ผลกระทบที่เกิดขึ้นขึ้นอยู่กับระดับของการขึ้นภาษีและมาตรการชดเชยของรัฐบาล ดังนี้

3.1 ผลกระทบทางเศรษฐกิจ

ข้อดี

ผลต่อรายได้ของรัฐและการจัดสรรงบประมาณ การปรับขึ้นของภาษีมูลค่าเพิ่มจะช่วยเพิ่มรายได้ของรัฐจากการเก็บภาษีซึ่งสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาประเทศได้ อย่างไรก็ตาม หากการบริโภคลดลงมากเกินไปจากการขึ้นภาษี อาจทำให้รายได้ที่รัฐคาดหวังได้ไม่ถึงเป้าหมาย และต้องปรับแผนงบประมาณหรือหาวิธีการกระตุ้นเศรษฐกิจเพิ่มเติม

ข้อเสีย

ผลต่อรายได้ของรัฐและการจัดสรรงบประมาณ หากการบริโภคลดลงมากเกินไปจากการขึ้นภาษี อาจทำให้รายได้ที่รัฐคาดหวังไม่ถึงเป้าหมาย และต้องปรับแผนงบประมาณหรือหาวิธีการกระตุ้นเศรษฐกิจเพิ่มเติม การขึ้นภาษีมูลค่าเพิ่มยังมีผลกระทบต่อภาษีเงินได้นิติบุคคล เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของต้นทุนอาจทำให้ธุรกิจต้องปรับขึ้นราคาสินค้าและบริการ ซึ่งอาจลดความสามารถในการแข่งขันและทำให้รายได้ของธุรกิจลดลง ส่งผลให้ภาษีเงินได้นิติบุคคลที่รัฐจัดเก็บได้ลดลงด้วย ในขณะเดียวกันการลดลงของกำลังซื้อจากประชาชนอาจส่งผลให้รายได้จากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตกลงเช่นกัน หากประชาชนมีการใช้จ่ายน้อยลง

ผลต่อราคาสินค้าและบริการ ค่าครองชีพสูงขึ้นราคาสินค้าและบริการเพิ่มขึ้น เนื่องจากภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นภาษีทางอ้อมที่ผู้ประกอบการมักผลักภาระไปยังผู้บริโภค โดยรวมภาษีเข้าไปในราคาสินค้าหรือบริการ ทำให้ต้นทุนการซื้อของผู้บริโภคเพิ่มขึ้น

ผลกระทบต่อกรบริโภคและการใช้จ่ายใช้สอย กำลังซื้อของประชาชนลดลง โดยเฉพาะกลุ่มผู้มีรายได้น้อย ซึ่งจะส่งผลให้การบริโภคโดยรวมของประเทศลดลง อาจกระทบต่อความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจและทำให้ผู้บริโภคระมัดระวังในการใช้จ่ายมากขึ้น

3.2 ผลกระทบต่อภาคธุรกิจ

ข้อดี

ส่งเสริมการแข่งขันอย่างเป็นธรรมช่วยลดช่องว่างระหว่างธุรกิจที่ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีกับธุรกิจที่หลีกเลี่ยงภาษี ทำให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรมในตลาดและกระตุ้นให้ธุรกิจปรับตัวเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพธุรกิจจำเป็นต้องปรับกลยุทธ์เพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขัน เช่น การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตหรือพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อให้บริการและสินค้ามีคุณค่ามากขึ้น เป็นต้น

ข้อเสีย

ธุรกิจต้องปรับราคาสินค้าและบริการให้สอดคล้องกับภาษีมูลค่าเพิ่มที่เพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้ยอดขายลดลงในส่วนของผู้ประกอบการรายย่อยอาจเสียเปรียบในการแข่งขัน ส่งผลกระทบต่อรายได้ของธุรกิจทำให้ธุรกิจมีรายได้ลดลงและต้องแบกรับภาระที่มากขึ้น ผู้ประกอบการขนาดเล็กและขนาดกลาง (SMEs) อาจต้องเผชิญกับต้นทุนที่สูงขึ้น และหากไม่สามารถส่งผ่านต้นทุนไปยังผู้บริโภคได้ทั้งหมด อาจต้องมีการปรับตัวโดยลดปริมาณหรือลดคุณภาพสินค้าเพื่อคงราคาที่แข่งขันในตลาดได้

3.3 ผลกระทบต่อประชาชน

ข้อดี

เพิ่มรายได้ให้รัฐเพื่อพัฒนาบริการสาธารณะ รายได้จากภาษีที่เพิ่มขึ้นสามารถนำไปใช้ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานซึ่งช่วยคุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้นและกระตุ้นให้ประชาชนใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ ราคาสินค้าสูงขึ้นประชาชนจะมีการพิจารณาการใช้จ่ายอย่างรอบคอบมากขึ้น รวมทั้งลดการบริโภคที่ไม่จำเป็นและส่งเสริมการออมมากขึ้น

ข้อเสีย

ประชาชนต้องจ่ายเงินเพิ่มจากการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราเดียวโดยไม่คำนึงถึงความจำเป็นของสินค้า เช่น อาหารพื้นฐานและยารักษาโรคที่มีความจำเป็นพื้นฐานของชีวิต เป็นต้น ราคาสินค้าและบริการส่วนใหญ่จะปรับตัวสูงขึ้นเพราะภาษีนี้เป็นภาระที่ผู้บริโภคต้องจ่าย มีผลกระทบกับประชาชนทั่วประเทศ โดยเฉพาะผู้มีรายได้น้อยที่จะได้รับผลกระทบมากกว่าคนที่มียาได้สูง เนื่องจากสัดส่วนรายได้ที่ใช้จ่ายในชีวิตประจำวันสูงกว่าผู้มีรายได้สูง ส่งผลต่อความเท่าเทียมเพราะเป็นภาษีทางอ้อมที่ไม่คำนึงถึงระดับรายได้

4. ทางเลือกและข้อเสนอแนะ

ทางเลือกในการเพิ่มรายได้ของรัฐบาลสามารถช่วยลดผลกระทบเชิงลบจากการขึ้นภาษีมูลค่าเพิ่มได้ การวางแผนที่รอบคอบและการมีมาตรการชดเชยที่เหมาะสมจะช่วยให้การดำเนินนโยบายเป็นไปอย่างราบรื่น และได้รับการยอมรับจากสังคมมากขึ้น ดังนี้

4.1 การจัดการผลกระทบด้านลบ

การให้เงินช่วยเหลือหรือสวัสดิการเพิ่มเติมแก่กลุ่มรายได้น้อย การตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือกลุ่มคนที่รายได้น้อยมีวัตถุประสงค์เพื่อบรรเทาภาระค่าใช้จ่าย ลดผลกระทบทางลบ และส่งเสริมความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นนโยบายที่อาจกระทบต่อประชาชนในวงกว้าง ตัวอย่างจากประเทศแคนาดา ใช้เครดิต ภาษีสินค้าและบริการ (GST) ซึ่งคืนภาษีให้กับครอบครัวผู้มีรายได้น้อยและปานกลาง และประเทศสิงคโปร์ใช้กองทุนชดเชยการขึ้นภาษีสินค้าและบริการโดยให้เงินช่วยเหลือรายปีแก่ผู้มีรายได้น้อย

4.2 การบริหารจัดการภาษีอย่างมีประสิทธิภาพ

การปรับโครงสร้างภาษีเพื่อความยุติธรรม การปรับภาษีมูลค่าเพิ่มขึ้นแบบค่อยเป็นค่อยไป จะช่วยให้ผู้บริโภคและธุรกิจสามารถปรับตัวได้แบบไม่ก้าวกระโดด ไม่กระทบต่อการใช้จ่ายหรือการลงทุนอย่างมาก และทำให้รัฐบาลสามารถติดตามผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมได้ดีขึ้น และทำให้สามารถตัดสินใจได้ว่า อัตราภาษีที่เพิ่มขึ้นนั้นเหมาะสมหรือไม่ วิธีนี้เป็นวิธีที่นิยมใช้ในหลายประเทศเพื่อให้การเพิ่มอัตราภาษีมีผลกระทบที่น้อยลงและสามารถควบคุมผลกระทบได้ดีกว่า

การลดการหลีกเลี่ยงภาษีและแรงจูงใจในการเข้าระบบภาษีมูลค่าเพิ่มของร้านค้า

1. การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในระบบออกใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ (e-Invoicing) การบังคับให้ผู้ประกอบการใช้ระบบ e-Invoicing ทำให้ข้อมูลการซื้อขายและภาษีมูลค่าเพิ่มถูกส่งตรงถึงหน่วยงานจัดเก็บภาษีแบบเรียลไทม์ ลดโอกาสในการบิดเบือนข้อมูล และลดการหลีกเลี่ยงภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การนำระบบ Point of Sale (POS) บังคับให้ร้านค้าติดตั้งเครื่อง POS ที่เชื่อมต่อกับหน่วยงานภาษีโดยตรง ช่วยเพิ่มความโปร่งใสในการรายงานยอดขายและการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม

3. มีการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวด กำหนดบทลงโทษที่หนักหน่วงเพิ่มบทลงโทษสำหรับการหลีกเลี่ยงภาษี เช่น การปรับเงินจำนวนมาก การยึดทรัพย์สิน หรือโทษจำคุก เป็นต้น เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ปฏิบัติตามกฎหมาย เช่น สิงคโปร์มีบทลงโทษที่เข้มงวดสำหรับการปลอมแปลงใบกำกับภาษีหรือการไม่ยื่นภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นต้น

4. การใช้ Easy E-Receipt ในการดึงดูร้านค้าเข้าสู่ระบบ เป็นมาตรการที่ช่วยให้ผู้บริโภคสามารถนำค่าใช้จ่ายจากการซื้อสินค้าหรือบริการมาหักลดหย่อนภาษีเงินได้ โดยมีเงื่อนไขว่าร้านค้าจะต้องออกใบกำกับภาษีอิเล็กทรอนิกส์ที่ถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งหมายความว่าร้านค้าจะต้องเป็นผู้ประกอบการที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มเท่านั้น ร้านค้าที่ไม่ได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มจะไม่สามารถออก Easy E-Receipt ได้ ส่งผลให้ลูกค้ากลุ่มที่ต้องการลดหย่อนภาษีอาจเลือกซื้อสินค้าหรือใช้บริการจากร้านค้าที่อยู่ในระบบภาษีแทน จึงเป็นแรงจูงใจที่สำคัญที่ทำให้ร้านค้าต้องพิจารณาเข้าสู่ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มเพื่อให้สามารถแข่งขันในตลาด

ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ รัฐจำเป็นต้องพิจารณาและชั่งน้ำหนักระหว่างผลกระทบทั้งสองด้าน รายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการนำร้านค้าเข้าสู่ระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม กับรายได้ที่ลดลงจากมาตรการลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ผ่านระบบ Easy E-Receipt การประเมินดังกล่าวควรพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ อย่างรอบด้าน เช่น จำนวนร้านค้าที่เข้าสู่ระบบภาษี การขยายฐานภาษีมูลค่าเพิ่ม ผลกระทบต่อพฤติกรรมค่าใช้จ่ายของประชาชน เพื่อให้สามารถกำหนดนโยบายที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเศรษฐกิจและรายได้ของรัฐในระยะยาว เป็นต้น

4.3 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน

การให้ข้อมูลและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความจำเป็นของการขึ้นภาษีมูลค่าเพิ่ม

1. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการขึ้นภาษีมูลค่าเพิ่มอย่างชัดเจน รัฐบาลต้องให้ข้อมูลที่โปร่งใสและเข้าใจง่าย การให้ตัวอย่างที่จับต้องได้สามารถระบุโครงการหรือประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับโดยตรงจากรายได้ที่เพิ่มขึ้นได้ เช่น การจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยหรือการพัฒนาบริการสาธารณะ เป็นต้น
2. ใช้สื่อเป็นช่องทางการสื่อสารที่เข้าถึงประชาชนทุกกลุ่ม เช่น สื่อออนไลน์ (โซเชียลมีเดีย เว็บไซต์ของรัฐบาล) สื่อโทรทัศน์และวิทยุ การเผยแพร่ข้อมูลในรูปแบบอินโฟกราฟิกและวิดีโอที่เข้าใจง่าย เป็นต้น
3. มีการติดตามและรายงานการใช้จ่ายเพื่อสร้างความมั่นใจให้ประชาชนว่าเงินที่ได้จากการเพิ่มภาษีมูลค่าเพิ่มจะถูกนำไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนรวม โดยจัดทำรายงานความคืบหน้าของโครงการต่าง ๆ

การรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วนเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายขึ้นภาษีมูลค่าเพิ่ม เช่น การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ หรือจัดทำแบบสอบถามหรือการสำรวจออนไลน์ เป็นต้น เพื่อรวบรวมความคิดเห็นและข้อกังวลจากประชาชนและภาคธุรกิจ

5. บทสรุป

การขึ้นภาษีมูลค่าเพิ่มมีทั้งข้อดีและข้อเสียที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และการดำเนินชีวิตของประชาชน โดยข้อดีหลักคือช่วยเพิ่มรายได้ให้กับภาครัฐ ซึ่งสามารถนำไปใช้พัฒนาประเทศ อย่างไรก็ตาม ข้อเสียของการขึ้นภาษีคือทำให้ค่าครองชีพสูงขึ้น กำลังซื้อของประชาชนลดลงและอาจกระทบต่อภาคธุรกิจ โดยเฉพาะกลุ่มที่ต้องพึ่งพาการบริโภคภายในประเทศ นอกจากนี้ อัตราเงินเฟ้ออาจเพิ่มขึ้นในระยะสั้น และอาจทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจที่มากขึ้น หากไม่มีมาตรการรองรับที่เหมาะสม

ดังนั้น รัฐบาลควรควบคุมราคาสินค้าและบริการโดยการยกเว้นภาษีหรือจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราที่ต่ำกว่าสำหรับสินค้าจำเป็น เป็นแนวทางที่สามารถช่วยลดผลกระทบต่อกลุ่มผู้มีรายได้น้อยได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีมาตรการเยียวยาผู้มีรายได้น้อย ควรมีการช่วยเหลือกลุ่มเปราะบาง เช่น การให้เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายด้านสาธารณสุขโรค หรือการลดภาษีสำหรับสินค้าจำเป็น เป็นต้น และการปรับโครงสร้างภาษีให้เป็นธรรม การปรับขึ้นแบบค่อยเป็นค่อยไปเป็นแนวทางที่ช่วยลดผลกระทบต่อผู้บริโภคและภาคธุรกิจ ทำให้สามารถปรับตัวได้โดยไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงแบบรวดเร็วที่อาจกระทบต่อการใช้จ่ายและการลงทุนอย่างรุนแรง

สำหรับในด้านของประชาชนในการปรับตัวควรปรับพฤติกรรมค่าใช้จ่าย วางแผนการเงินให้รอบคอบขึ้น เน้นการออมและลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น มองหาสินค้าและบริการที่มีราคาคุ้มค่า หรือเลือกใช้สินค้าทดแทนที่มีราคาต่ำกว่าหรือสินค้าที่มีความคุ้มค่ากว่า ใช้ประโยชน์จากมาตรการช่วยเหลือของรัฐ ศึกษาและเข้าถึงสิทธิประโยชน์ที่รัฐบาลจัดให้ เช่น ส่วนลดภาษี หรือเงินช่วยเหลือ เป็นต้น แม้ว่าการขึ้นภาษีมูลค่าเพิ่มจะช่วยเพิ่มรายได้ให้ภาครัฐและสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจในระยะยาว แต่ก็ต้องมีมาตรการรองรับเพื่อป้องกันผลกระทบด้านลบ โดยเฉพาะต่อประชาชนที่มีรายได้น้อยและภาคธุรกิจ การบริหารจัดการที่ดีจากภาครัฐและการปรับตัวของประชาชนจะเป็นกุญแจสำคัญในการทำให้การเปลี่ยนแปลงครั้งนี้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศ

บรรณานุกรม

- กรมสรรพากร. (2563). ภาษีมูลค่าเพิ่ม. สืบค้น 20 ธันวาคม 2567 จาก <https://www.rd.go.th/307.html>
- ฐานเศรษฐกิจ. (2567). เปิดผลจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT 7%) ย้อนหลัง 10 ปี รายได้หลักรัฐบาลฐานเศรษฐกิจ. สืบค้น 16 ธันวาคม 2567 จาก <https://www.thansettakij.com /business/economy/613754>
- เทคซอสมีเดีย. (2562). Japan Consumption Tax Hike ทางตันของญี่ปุ่นกับการขึ้นภาษีการบริโภค. สืบค้น 15 มกราคม 2568 จาก <https://techsauce.co/pr-news/japan-consumption-tax-hike-cio>
- ไทยพีบีเอส. (2567). สัญญาณเตือนวิกฤตคลัง ย้อน 10 ปี รายได้ลด-หนี้มีแต่เพิ่ม. สืบค้น 18 กุมภาพันธ์ 2568 จาก https://policywatch.thaipbs.or.th/article/government35?utm_source=chatgpt.com
- ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในสิงคโปร์. (2565). รัฐบาลสิงคโปร์เดินหน้าปรับขึ้นภาษี GST ตามแผนเดิมของสิงคโปร์ แม้เผชิญภาวะเงินเฟ้อ. สืบค้น 15 มกราคม 2568 จาก https://thaibizsingapore.com/news/main/strategies/gsthike1jan2023/?utm_source=chatgpt.com
- สไตรป์. (2567). ภาษีการบริโภคของญี่ปุ่น: คำอธิบายของการปรับเพิ่มขึ้นเป็น 10% และวิธีชำระภาษี. สืบค้น 15 มกราคม 2567 จาก https://stripe.com/th/resources/more/japan-consumption-tax-10?utm_source=chatgpt.com
- สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงจาการ์ตา. (2568). อินโดนีเซีย ขึ้นภาษีมูลค่าเพิ่ม จาก 11% เป็น 12% หวั่นเกิดภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว. สืบค้น 15 มกราคม 2568 จาก <https://globthailand.com/indonesia-03012025/>
- สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล. (2567). ภาษีมาจากไหน. สืบค้น 16 ธันวาคม 2567 จาก <https://govspending.data.go.th/dashboard/5>
- Reuters. (2024). Indonesia presses ahead with VAT hike across the board, not only luxury goods. Retrieved January 15, 2024 from https://www.reuters.com/world/asia-pacific/indonesia-announces-economic-policy-package-ease-vat-hike-impact-2024-12-16/?utm_source=chatgpt.com